

3. NAGYPÉNTEK PÉTER MEGTAGADJA JÉZUST (Mk 14,26–31; 14,66–72)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Felhasznált irodalom:

BARTHA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

BUDAI, G., Az evangéliom Márk szerint (Ráday Gyűjtemény kézírata), Budapest é. n.

GNILKA, J., Das Evangelium nach Markus, Zürich 1978.

GOPPELT, L., Az Újszövetség teológiája, Budapest 1992.

Péter tagadásának a történetében a kitartás három fokozatával találkozunk.

1. Rövid távú kitartás: **A 11 tanítvány:** Mindegyik tanítvány megígéri, fogadkozik, hogy Jézus mellett kitart, és vele együtt vállalja a halált is: „*ha meg is kell halnom veled...*” (Mk 14,31) Szóban mindannyian fogadalmat tesznek arra nézve, hogy a legvégsőig vállalják azt, hogy nem tagadják meg Jézust, nem hagyják el, hogy hűségesek maradnak hozzá. Ez azonban megmarad ígéretnek. A főpapok palotájának udvarában már nincsenek ott. Bár ígéretet tesznek, a tetteik nem követik a szavaikat. Amikor nehézség jön, amikor Jézus arra kéri őket, hogy virrasszanak vele, elalszanak. (Mk 14,34)

2. Középtávú kitartás: **Péter:** Péter szóban tesz fogadalmat arra, hogy kitart végig Jézus mellett. Azt ígéri, hogy hűséges marad akkor is, ha ebben egyedül marad, ha a többi tanítvány el is fordulna Jézustól. Ígéretét csak egy bizonyos fokig teljesíti. A főpapok palotájának udvaráig kíséri Jézust, a többiekhez képest a legtovább tart ki. Szavait csak részben követik ekkor a tettei. Ugyan titokban követi Jézust, fizikailag a többi tanítványhoz képest ő van legközelebb Jézushoz, mégis az első veszélyes helyzetben megszegi az ígéretét. A későbbiekben azonban ez az állhatatlanság nem jár visszavonhatatlan következményekkel. Élete későbbi időszakában kitart Jézus mellett.

3. Kitartás a legvégsőig: **Jézus.** Tudta, előre jelezte, hogy a halálig ki kell tartania. Ezért vállalta a fizikai fájdalmat, a megaláztatásokat, a magára maradottságot is a kihallgatások során. A kitartás útján Ő jutott el a végig.

A keresztyén ember fontos jellemzője a kitartás. A görög kitartás szó így hangzik: „hüpomoné”. Azt jelenti, hogy terhet viselve a teher alatt megmaradni, a teher alatt kitartani, nem teszi le, viszi tovább a terhet valaki.

A hitbeli kitartás hűséges ragaszkodást jelent Istenhez, Jézushoz. A megpróbáltatások idején dől el, hogy valaki kitartó-e. Jézus a magvető példázatában arról tanít, hogy sok ember a külső nehézségek idején elfordul Istentől. Olyan ez, mint a kövek közé hullott mag, amely gyökeret ver, majd el is szárad. Pál apostol tanítása szerint a megpróbáltatások szükségesek a hit útján, hogy állhatatossá váljon az ember. (Róm 5,3) Aki kitartó tud lenni élete végéig, az üdvösségre jut. (Mt 10,22)

A hitben való kitartás az üldöztetések idején sokszor a fizikai fájdalmak elviselését, sőt a mártírium felvállalását jelentette. Abban az időszakban, amikor a keresztyénséget nem éri üldöztetés, ugyanúgy szükség van kitartásra. Az Isten egyháza mellett való hűségre.

A keresztyén ember életében az üldöztetésen kívül sok egyéb személyes nehézség jelenthet állhatatossági próbát. Így lehet bármely veszteség vagy akár maga a siker is olyan teherrel, amely alatt ki kell tartani, és hűségesnek kell maradni a végig, Krisztushoz.

Jézus szenvedésének a története megtanít arra, hogy a megpróbáltatások idején úgy lehet kitartani, ha az ember Istenhez fordul imádságban erőért, amikor maga már azt érzi, hogy tovább nem tudja cipelni a terhet.

Az Olajfák hegyén: (Mk 14,26–31)

Az Olajfák hegyének hívják a Jeruzsálemet körülvevő hegyláncolatot. Innen csodálatos kilátás nyílt a városra és a templomra. Nevét az ott található olajfaligetekről kapta. Egyik legismertebb ligetnek a neve a Gecsemáné-kertje. Ez a kert egynapi járóföldre feküdt a várostól. Jézus gyakran az Olajfák hegyén tartott pihenőt, amikor Jeruzsálemben járt. Ezért nem szokatlan, hogy halála előtt odament Jézus a tanítványai közösségével, és ott készült lélekben az előtte álló megpróbáltatásokra.

Ebben a pár versben Jézus három próféciát mond el. Beszél a haláláról, majd a feltámadásáról és végül Péter árulásáról.

Zakariás próféta szavait alkalmazza magára Jézus egy szimbolikus képben. A megverésre vonatkozó görög szó „patasszó” jelenti azt is, hogy meggyilkolnak, megölnék valakit. Őt, a pásztort, meg fogják ölni. A halálhírére való reakciót is megprófétálja. Egyedül fog maradni. A botránkozás kifejeződése az lesz, hogy a nyájának a tagjai, a követői el fognak tőle fordulni.

A második prófécia utal arra, hogy halála után Isten fel fogja támasztani őt. A „feltámadtam” szó a 28. versben görögül passivum divinumban áll, azaz Isten cselekvésére utal, aki majd Jézus fel fogja támasztani.

A harmadik prófécia Péter személyére vonatkozik, arra, hogy hogyan tagadja meg Jézust.

Péter megtagadja Jézust: (Mk 14,66–72)

Pétert egy szolgálólány (rabszolga) ismeri fel. Bár egy rabszolgának nem voltak meg a jogi lehetőségei, hogy tanúskodjon valamiről, Péter mégis azonnal letagadja, hogy Jézust ismeri. Amikor a kakas először megszólal, Péter még nem tekintette azt jelnek. A szolgáló másodszor már a nyilvánvalóan ellenséges érületű jelenlévőknek állította, hogy Péter Jézushoz tartozik. Péter ismét elbukik a próbán, tagad. Harmadjára már több ember egyöntetűen állítja Péterről, hogy az ítéletre váró Jézushoz tartozik. Péter beszédmódja utal bizonyára a származására, felismerik, hogy galileai, ami csak alátámasztja a szolgálólány állítását. A második kakasszó a görög-római irodalomban a napfölkeltét jelenti. Péter megbánja a tagadását, és a bűnbánat jeleként sírva fakad.

Ugyan Péter nem tudott végigmenni a kitartás útján, és elbukott, de megbánta tettét. Ennek ellenére Jézus mégis őt bízta meg azzal, hogy pásztora legyen a nyájának.

A kitartásban példakép Jézus. Az elbukásban való felállásban pedig Péter.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A nagypéntek üzenetétől nagyon sokáig féltik mind a szülők, mind a pedagógusok, mind a lelkészek a gyermekeket. A gyermek értetlenül áll ennyi szenvedés és Jézus halála előtt. Pedig a feltámadás, a húsvét öröme csak a nagypéntek mélysége után élhető meg. Ahogy a mesékben is a legkisebb királyfinak meg kell járnia az alvilágot, és le kell győznie a sárkányt, hogy utána vigad hassunk vele együtt a lakodalmán, a gyermek ugyanígy éli meg a nagypéntek és a húsvét történetének egységét. Éppen ezért a nagypénteki órán is beszélünk kell, és előre kell vetítenünk a húsvét győzelmét.

Ugyanakkor a harmadik gyermek már kellően nagy ahhoz, hogy elidőzzünk a nagypéntek üzeneténél az ő korosztályos adottságait figyelembe véve. Ahogy már többször is beszéltünk róla, ennyi idősen a gyermek nem érti a helyettes áldozat teológiáját. Éppen ezért a nagypénteki

történetet Péter árulásán, és a barátságproblematika segítségével ragadjuk meg, ami a gyermekek életében mindennapos.

Ennyi idősen már kialakulnak nagy barátságok, amiben megélik az elárulást, és azt is, hogy őket árulják el, hagyják cserben. Ebből az átélésből kiindulva azonosulni tudnak Péterrel és Jézussal is. Ennek a szomorú tapasztalatnak a nyomán átélhetik azt a megrendítő pillanatot, amikor Péter sír, Jézus pedig teljesen elhagyatva megy a keresztfára. Ez a mélység az, amiből rácsodálkozhat a gyermek Jézus hűségére, kitartására, aki még a kereszten is kitartott és barátaiért imádkozott. Ez a hűség jeleníti meg Jézus szeretetét és győzelmét a halálon, a megsemmisülésen, hogy végül a barátságuk is megmarad.

Ugyanakkor a Tudod-e tovább vezeti a gyermeket a történeten, a barátság-hűség problematikán és a nagypéntek teológiáját megfogalmazza gyermeknyelven. Fontos, hogy már ezen az órán megjelenjen a gyermekek előtt a húsvéti győzelem is. Ugyanakkor merjünk a mélységről, a mi árulásainkról és a mi hűtlenségeinkről is beszélni, hiszen erre ad majd választ a következő lecke, amikor a feltámadt Jézus megkeresi barátját!

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK

Minimum	Optimum
• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. ○ Tudja röviden elmondani a tankönyvi képek és szöveg alapján, hogyan tagadta meg Péter Jézust a tanári kérdések segítségével. ○ Tudja értelmezni segítséggel a lecke Igéjét: Timóteushoz írt 2. levél 2,13.	• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: ○ Tudja röviden elmondani a tankönyvi képek és szöveg alapján, hogyan tagadta meg Péter Jézust. ○ Legyen képes Pétert jellemezni néhány szóval. ○ Tudja értelmezni és magyarázni a lecke Igéjét: Timóteushoz írt 2. levél 2,13.

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT

GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Péter „szemén” keresztül Isten húsvéti szabadításának a bemutatása.

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Jézus minden körülmény között is kitartott, mert meg akarta szabadítani az embert.

Affektív cél: Jézus hűségének a példája nyomán előálló negatív és pozitív érzések feltérképezése.

Pragmatikus cél: A hűséges és szabadító Isten előtti bűnbánat megélése és elősegítése az órán.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Barátság-próba. Szituációs játék Hívjunk ki önként jelentkező barátokat a csoportból! Kérdezzük meg, mióta barátok, fel tudnak-e idézni egy kedves élményt, amit jó volt megélni! Utána az egyik félről meséljünk egy kitalált történetet. A másik féltől kérdezzük meg, mit tenne ebben az esetben, mint barát? Hívjunk ki további párosokat is! Helyzetek: • A táborban azt a feladatot kapta, hogy takarítsa ki a WC-t, emiatt a többiek elkezdtek csúfolni, hogy többet nem játszanak vele. • Szemüveges lett, és pápaszemesnek csúfolják a többiek. • Lesérült, csak mankóval tud járni, nem tud menni focizni, nem tud együtt haladni a többiekkel, nem tud kimenni az udvarra. • stb. a saját kreativitásunk, iskolai szituációk alapján. Beszélgessünk a szituációról! Erősítsük meg a gyermekekben a jó szándékot, hogy kiálltak a barátjuk mellett! Beszélgessünk arról, hogy könnyű, vagy nehéz kiállni ebben a helyzetben! Miért nehéz? Miért könnyű? Átvezetés: Péter is ugyanilyen elszántan ígérte meg Jézusnak, hogy kiáll mellette, de mégsem sikerült. Van, amikor nem sikerül kiállni egy barátságban.	Megjegyzés: Ebben a feladatban olyan szituációkat próbálunk előhívni, amikor nehéz kiállni a barát mellett. A gyermekekben ugyanúgy az igazságérzet az erősebb, mint Péternél. Az elképzelt szituációt jól oldják meg, ha kiállnak a barátjuk mellett.
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	Péter tagadása – történetmondás: • Péter: Jézus legjobb barátja • Nagycsütörtök estéjén Jézus beszél szenvedéseiről • Péter fogadkozása • Jézus válasza • Jézus elfogatása • Péter félelme és aggodalma • Péter a főpap udvarában: háromszoros tagadás • Péter megrendülése – Isten terve: • Aranymondás -> Jézus hűsége a következő történet, húsvét ünnepe. Beszélgetés a nagypénteki szomorúságról a húsvéti öröm fényében a történet, a megfigyelési	TKGY, TKEI Ünnepeljünk együtt! 3. Nagypéntek Péter megtagadja Jézust c. lecke Megfigyelési szempont: Hogyan érezhette magát Jézus és hogyan Péter a történet elején, illetve a végén? TKGY, TKEI Ünnepeljünk együtt! 3. Nagypéntek Péter

	szempont, a munkáltató tankönyv ábrái, az ünnepi szokások, a Tudod-e? és a 2. feladat alapján. Péter tagadása – Jézus hűsége Fénymásoljuk ki a munkáltató tankönyvből az 1–2. feladat ábráit két különböző színű papírra! Vágjuk szét! Alkossunk két csoportot a tanulókból! A táblát felezzük el, az egyik felére írjuk föl, hogy Péter árulása, a másikra írjuk föl, hogy Jézus hűsége! Az osztállyal közösen helyezzük az ábrákat, a történetnek megfelelő sorrendben, egymás alá! Írjuk mellé az osztály által kitalált esetleges beszélgetést, vagy használjuk a munkáltató tankönyv mondatait! Péter és Jézus viselkedésének összehasonlítása. Aranymondás tanulása Kapcsoljuk a feladathoz a történetben tanult aranymondás megtanulását! Írjuk a bal oldali, Péterről szóló táblarészre az első felét: „Ha hűtlenek vagyunk Jobb oldali részre, a Jézusról szóló részhez a folytatását: ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja.”	megtagadja Jézust c. lecke és 2. feladat TKGY, TKEI Ünnepeljünk együtt! 3. Nagypéntek Péter megtagadja Jézust c. lecke 1. és 3. feladat A feladat a munkáltató tankönyvben is elvégezhető. TKGY, TKEI Ünnepeljünk együtt! 3. Nagypéntek Péter megtagadja Jézust c. lecke 4. feladat
Aranymondás	„Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja.” (1Tim 2,13)	
Énekjavaslatok (alternatívák)	RÉ21 151: „Uram Isten, siess...” (TKGY 148. o. 18. ének, TKEI 164. o. 18. ének) „Szentelj meg, Úr Isten...” (TKGY 144. o. 10. ének, TKEI 160. o. 14. ének) RÉ21 42: „Mint a szép híves patakra...” (TKGY 146. o. 14. ének, TKEI 162. o. 14. ének) „Köszönöm, köszönöm...” (TK 72. o. 12.) RÉ21 173:4–6. verse: Az esztelen ember (+BS) BS 96: „Jöjj, szabadíts meg...” – dall. RÉ21 561: Szent vagy örökké (+DU)	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKGY 126. és 128. o., TKEI 142. és 144. o.

A képen látható: A TKGY 126. oldalon és TKEI 142. oldalon Pétert látjuk, amint elkeseredetten sír egy épület előtt. A kép sötét tónusú, jelezve az elkeseredett ember lelkiállapotát.

A TKGY 128. oldalon és TKEI 144. oldalon a három kereszt és a nyitott barlangsír látható, és az út, amely a keresztekhez vezet. Jelképek. A korábban tanultakra asszociálhatnak a tanulók.

A szöveg: A bevezető rész Jézus és Péter kapcsolatát írja le. A fókusz a nagycsütörtöki beszélgetés. Jézus előrevetíti feladatát, Péter pedig határozottan vállalja, hogy ő nem hagyja el Jézust akár mi is történjen. Jézus tudja, hogy Péter meg fogja tagadni őt.

Júdás vezetésével elfogják Jézust. A tanítványok ijedten szétfutnak. S megtörténik, amit Jézus előre tudott: Péter háromszor is megtagadja, hogy ő Jézus tanítványa.

Péter megkeseredett sír emiatt.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

- Ki volt Péter? Hogy lett Jézus követője?
- Mi történt nagycsütörtök estéjén?
- Mi okból tiltakozott Péter?
- Jézus miért mondta, mire a kakas másodszor szólal meg, te harmadszor tagadsz meg engem?
- Milyen módon és milyen körülmények között tagadta meg Péter Jézust?
- Miért sírt és futott el a főpap házából Péter?
- Mi a véleményed Péterről?

Beszélgetéspontok az aranymondáshoz:

Aranymondás: „Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja”

- Pál apostol Timóteusnak, fiatal tanítványának írja, az Istenhez való hűségről. Téged ki tanított a hűségről?
- Mi a hűség jelentése? Hogy fogalmaznád meg?
- Te miben mutatod meg, hogy hűséges vagy Krisztushoz?

1. Indítsunk barátság süteményt az osztályban!

Készítsük el az alábbi recept szerint a barátság süteményt úgy, hogy elkészítjük előbb a kovászt:

1 csomag szárított élesztő
1 csésze liszt
1 csésze cukor
1 csésze tej

Az élesztőt langyos vízzel csomómentesen összekeverjük, majd 10 percig állni hagyjuk. Egy nagy tálban összekeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot, majd egy csésze tejet keverünk hozzá, ügyelve arra, hogy a keverék csomómentes legyen. Ezután az élesztős oldatot keverjük hozzá. A tálal letakarjuk, és a kovászt érleljük. A második, harmadik, negyedik napon átkeverjük egy fakanállal. Az ötödik napon hozzákeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot és egy csésze tejet. A hatodik, a hetedik, nyolcadik, kilencedik napon ismét átkeverjük egy fakanállal. A tizedik napon ismét hozzákeverünk egy csésze lisztet, egy csésze cukrot és egy csésze tejet. A keverékből kiveszünk egy csészényit, és ezt használjuk fel a

sütemény készítéséhez. A maradék kb. három csészényit, ajándékozzuk oda egy-egy tanulónak, amit megsüthet, illetve továbbszaporításra használhat. Fontos, hogy a tésztát amennyire lehet, hűtőben tartsuk.

A továbbadott kovással a tennivalók:

Hétfő: Tegyel a kovászhoz 2,5 dl cukrot!

Kedd: Tegyel a kovászhoz 2,5 dl felforralt, majd lehűtött tejet!

Szerda: Tegyel a kovászhoz 2,5 dl lisztet!

Csütörtök: Keverd össze a kovászmasszát!

Péntek: Tegyel 2,5-2,5 dl cukrot, tejet és lisztet, mint korábban!

Összekeverés után a kovászt négy részre osztjuk, három részt továbbadunk három barátunknak, a negyedik részből készítjük el a süteményünket.

A sütés előtt még hozzáadandók:

♣ ½ kávéskanál szóda bikarbóna,

♣ 1 db tojás,

♣ 2 dl olaj,

♣ ½ csomag sütőpor,

♣ 1 csomag vaníliás cukor,

♣ 2,5 dl liszt,

♣ ízlés szerint csokoládé (apró darabokra vágott) és mazsola, vagy friss, esetleg aszalt gyümölcs.

Kikent, lisztezett formában, előmelegített sütőben, 175 °C-on 50–60 percig sütjük.

2. Húsvéti papírkakas

Készítsünk papírból kakast!

Az elkészítéshez itt található videó:

<https://www.youtube.com/watch?v=ddwv-YrUwBw>

A sablont innen lehet letölteni:

https://refpedi.hu/documents/2486/papirkakas_2024.01.25.ZN.pdf

3. 'Péter háromszor tagadja meg Jézust' – lapozgató könyv

Az alábbi kiskönyv mintájára készíthetünk mi is lapozgató könyvet a történetről.

<http://www.biblesongsandmore.com/2013/08/03/peter-pop-up-book/>

<http://www.biblesongsandmore.com/peterpopupdenies.pdf>

Ha nem akarjuk a kiadvány ábráit használni, elég csak smiley-k segítségével jelölni Péter arckifejezését (egyre mérgeőbb fejeket rajzolunk, majd egy sírósat), mellé a számokat, illetve a legutolsó síróshoz a kakast.

4. Péter megbízatása – kihajtós könyvecske

A könyvecske elkészítéséhez itt található videó:

<https://www.youtube.com/watch?v=N2cqPv6XC8I>

A sablont innen lehet letölteni:

https://refpedi.hu/documents/4270/aranymondas_Peter_2026.04.17.pdf

A könyvecske három oldalán felkiáltójel, három oldalán pedig kérdőjel található. A felkiáltójel egyre nagyobbak, utalva arra, hogy Péter egyre hevesebben tagadta meg Jézust.

A kérdőjelek egyre nagyobbak, ahogyan Jézus kérdései is egyre inkább Jézus szeretetére utalnak.

A videóban látható módon szavak nélkül is, kézmutogatással és az oldalak kihajtogatásával elmesélhető a történet.

Mivel Péter megbízatásának története csak a következő alkalom témája lesz, ezen az órán elegendő a könyvecske elkészítése. A kérdőjelekkel kapcsolatban nem szükséges még elmagyarázni, hogy pontosan mit jelentenek. Mondhatjuk például: „A három felkiáltójelről ma megtudjuk, mire utalnak. A három kérdőjel titkát pedig a következő alkalommal fogjuk felfedezni.”

Így a könyvecske előkészíti a következő óra témáját, és kíváncsivá teszi a gyerekeket a folytatás iránt.

ÚTMUTATÁS A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ

1. feladat: A feladat a fogadkozást és az elbukást próbálja megjeleníteni.

Jézushoz tartozó mondatok a barna színűvel nyomtatottak. (1., 3. és 6.)

Péterhez tartozó mondatok a kék színnel nyomtatottak. (2. 4. és 5.)

3. feladat: Ez a feladat az 1. ellentétpárjaként Jézus hűségét, kitartását jeleníti meg, Jézus oldaláról mutatja meg ugyanazt a történetet.

Ha túl nehéznek találjuk a feladatot a csoport számára, akkor írjuk le a mondatokat egy-egy lapra, osszuk ki a hittanosok között, majd kérjük meg őket, hogy akár párban, akár közösen találják ki, hogy melyik mondatot ki mondta.

A tankönyvben a színek segítenek a megoldásban. Jézus szavai barnával, Péter szavai pedig kézzel vannak nyomtatva.

Jézus: Igen, Isten Fia vagyok, és nem tagadom meg!

Jézus: Nehéz lesz, imádkozzatok értem!

Jézus: Atyám, bocsáss meg nekik!

Péter: Utána megyek!

Péter: Velel vagyunk!

Jézus: Nagyon nehéz lesz, de nem hagyhatom cserben Istent!

Balról jobbra haladva felső sor: 2., 5. és 6.

Felső sor: 4., 1. és 3.